

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษา “การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม กรณีศึกษา บทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของคณะสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ในจังหวัดนครราชสีมา รวมถึงการจัดการศึกษาในด้านดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างบทบาทที่มีความเหมาะสม และแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างบทบาทในด้านนี้ ข้อมูลจากการศึกษาทั้ง 4 รูปแบบที่ได้ทำการศึกษา มา คือ การศึกษาจากแหล่งทุติยภูมิ การสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาจากแบบสอบถาม โดยแหล่งข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วยผู้บริหารของสำนักศิลปากรที่ 12 นครราชสีมา กรรมการสถาปนิกอีสาน หัวหน้าหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น นครราชสีมา ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาในคณะสถาปัตยกรรม ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนาม โดยผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้

สภาพปัจจุบันของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมไม่มีความตื่นตัวในเรื่องการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมทั้งในภาคประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ด้วยสาเหตุหลายๆ ประการ ไม่ว่าจะเป็น การไม่มีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในอาคารสถานที่ต่างๆ เนื่องจากประชากรส่วนหนึ่งและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ เป็นคนต่างพื้นที่ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา การขาดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และความเป็นมาของท้องถิ่นและชุมชน ทำให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ไม่ซาบซึ้งถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมและงานสถาปัตยกรรม ทำให้การอนุรักษ์ไม่เกิดขึ้น

ปัญหาในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ในจังหวัดนครราชสีมา ปัญหาที่สำคัญก็คือ การขาดความรู้ของประชาชน เจ้าหน้าที่ ที่เป็นเจ้าของอาคารหรือมีความรับผิดชอบในพื้นที่นั้นๆ ในเรื่องของการอนุรักษ์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ บางครั้งมีความตั้งใจดีในการอนุรักษ์อาคารแต่ขาดความรู้ และได้ดำเนินการเองโดยพลการ ไม่ปรึกษากับหน่วยงานที่มีความรู้ในด้านนี้ จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อรูปแบบทางสถาปัตยกรรม

การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ในจังหวัด นครราชสีมา ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ในจังหวัดนครราชสีมา มีองค์กรที่มีหน้าที่ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ทั้งที่มีหน้าที่โดยตรงตามภาระหน้าที่ที่ได้กำหนดเอาไว้ในกฎหมาย คือ สำนักศิลปากรที่ 12 นครราชสีมา และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 นครราชสีมา องค์กรที่มีหน้าที่ในการสนับสนุนงานในด้านนี้ คือ หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น นครราชสีมา และกรมการสถาปนิกอีสาน โดยมีภาระหน้าที่มากน้อยแตกต่างกันไป แต่การทำงานมีลักษณะที่ต่างคนต่างทำ ไม่มีการประสานงานหรือร่วมมือกันในการทำงานระหว่างองค์กรต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง และปัญหาข้อจำกัดที่สำคัญในการดำเนินงาน คือ ปัญหาเรื่องของงบประมาณที่ไม่เพียงพอ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรม

บทบาทด้านการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรม ของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา ยังไม่เป็นที่รู้จักและได้รับยอมรับในวงกว้าง ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องทราบถึงการมีอยู่ของคณะสถาปัตยกรรม และเชื่อว่าสามารถทำงานด้านการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากคณะสถาปัตยกรรมยังไม่มีผลงานในการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรมที่เป็นรูปธรรม ทำให้ความร่วมมือในการทำงานจึงไม่เกิดขึ้น อีกทั้งธรรมชาติการทำงานขององค์กรต่างๆ ที่ไม่ประสานงานและร่วมมือกันมาก่อนแล้ว ประกอบกับข้อมูลข่าวสารการทำงานขององค์กรต่างๆ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบสู่ภายนอก ทำให้บทบาทของคณะสถาปัตยกรรมยังไม่เป็นที่รู้จัก

สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา ไม่ได้มุ่งเน้นในด้านการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรม การจัดการศึกษามุ่งเน้นผลิตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพตามรูปแบบสากล โดยให้มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีทางสถาปัตยกรรมเป็นพิเศษ ในด้านการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรมเป็นไปตามพื้นฐานที่ต้องศึกษาโดยทั่วไป ไม่มีการมุ่งเน้นเป็นพิเศษทั้งที่ในหลักสูตรบรรจวิชาที่มีความเกี่ยวข้องไว้เป็นวิชาให้นักศึกษาได้เลือกศึกษาเพิ่มเติม แต่ไม่มีการจัดให้นักศึกษาได้เลือกศึกษา

อาจารย์ในคณะสถาปัตยกรรม ส่วนใหญ่มีความสนใจในเรื่องการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรม แต่ไม่แสดงบทบาท เนื่องจากขาดความเป็นเอกภาพในคณะ อีกทั้งไม่มีกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานร่วมกัน ทำให้เรื่องของการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรมเป็นเพียงแต่ความสนใจส่วนบุคคลและไม่มีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

โดยภาพรวมนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดี กล่าวคือนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม อยู่ในระดับดี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรมอยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยทางการศึกษาที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการทดสอบสมมุติฐานทำให้ทราบว่าปัจจัยทางการศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษา ปีที่เริ่มเข้าศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา (แบ่งตามระดับการศึกษา) การศึกษาวิชาที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ยกเว้นสื่อวิทยุ นั้นมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม และบทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลไม่ค่อยมีอิทธิพลนัก

ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างบทบาทด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา มีหลากหลายแนวทาง ได้มีข้อเสนอแนะบทบาทในส่วนของงานสนับสนุนงานด้านการอนุรักษ์ในภาคสนาม บทบาทในการศึกษาวิจัยรูปแบบสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น การวิจัยองค์ความรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น และคืนกลับสู่ท้องถิ่น บทบาทในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นในด้านการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรม การเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ รวมถึงข้อเสนอแนะการสร้างความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น แต่ข้อเสนอแนะดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาศึกษาถึงความเป็นไปได้ ปัจจัยและข้อจำกัด การจัดทำแผนการทำงาน ก่อนที่จะนำข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปปฏิบัติจริง ขณะเดียวกัน ผลสรุปที่ได้จากการศึกษาบทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม โดยผ่านการศึกษาในรูปแบบต่างๆ สามารถชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการพัฒนาบทบาทของคณะสถาปัตยกรรม ซึ่งจะส่งผลถึงการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรม ในจังหวัดนครราชสีมา ให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาที่ว่า “เพื่อศึกษาบทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน ในการจัดการศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างบทบาทที่เหมาะสม” เป็นวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ในจังหวัดนครราชสีมาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ผ่านการอภิปรายผลการศึกษาจากกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ เพื่อให้ได้บทสรุปและข้อเสนอแนะนั้น ทำให้ได้ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการเสริมสร้างบทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา ในด้านต่างๆ ดังนี้

7.2.1 ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างบทบาทด้านการบริหารจัดการในคณะสถาปัตยกรรม

สำหรับข้อเสนอแนะในด้านดังกล่าว มีรายละเอียดดังนี้

1. คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา ควรแสดงออกซึ่งเจตน์จำนงและความยึดมั่นในวิสัยทัศน์ในการบริการทางด้านวิชาการแก่สังคม และภารกิจในการส่งเสริมการอนุรักษ์วิถีชีวิต ชุมชน กลุ่มอาคาร อาคารมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และรักษาสีงแวดล้อม

2. จัดทำแผนในการพัฒนาศักยภาพในการสนับสนุนงานด้านการอนุรักษ์

3. การดำเนินการควรเริ่มต้นจากภายในก่อนขยายผลออกไปสู่ภายนอก เช่น การอนุรักษ์อาคารในมหาวิทยาลัยก่อน

4. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา สร้างความเป็นเอกภาพในองค์กรให้เกิดขึ้น และสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับองค์กรในท้องถิ่น สำหรับการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ

5. ส่งเสริมกิจกรรมของนักศึกษา สร้างค่านิยมการทำกิจกรรมให้เกิดขึ้น เช่น การมอบรางวัล ยกย่องเชิดชู หรือให้ทุนการศึกษากับผู้ที่มีอุทิศตนและเสียสละให้กับส่วนรวม และมีความโดดเด่นในการทำกิจกรรม

6. กระตุ้นให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการอยู่ตลอดเวลา ทั้งในสถานศึกษา และสังคมภายนอก เช่น การจัดสัมมนา อบรม การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างนักวิชาการ อาจารย์ ผู้บริหารในท้องถิ่น และประชาชน รวมถึงระหว่างนักศึกษาจากสถาบันต่างๆ ให้มีการแสดงความคิดเห็นและเสวนาองค์ความรู้ในด้านต่างๆ หมุนเวียนตามระยะเวลาที่เหมาะสม

7. ควรสร้างเครือข่ายทั้งในด้านการศึกษาและด้านอื่นๆ ประสานงานกับท้องถิ่น นำภูมิปัญญาและความรู้จากทุกภาคส่วนมาร่วมกัน

8. นำวิชาการเข้าสู่สังคมด้วยแนวทางต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สภาพปัญหาและในช่วงเวลาที่เหมาะสม และเป็นที่พึงทางวิชาการ ให้กับองค์กรที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปในท้องถิ่น

9. เป็นตัวกลางส่งผ่านองค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ออกสู่
ท้องถิ่น

7.2.2 ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างบทบาทด้านการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างบทบาทด้านดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

7.2.2.1 ด้านหลักสูตร

1) จัดทำหลักสูตรเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการอนุรักษ์
สถาปัตยกรรมโดยตรง

2) หลักสูตรควรสนับสนุนให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในการ
อนุรักษ์งานสถาปัตยกรรม โดยหากไม่สามารถเปิดหลักสูตรใหม่ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงได้
ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนรายวิชาในกลุ่มวิชาการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม
ให้ครบทุกวิชา หรือมีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมเข้าไปในรายวิชา
อื่นๆ ที่สามารถเชื่อมโยงความรู้กันได้

3) ปรับปรุงหลักสูตรหรือเพิ่มเติมเนื้อหาในรายวิชาที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์
สถาปัตยกรรม ให้สอดคล้องกับรูปแบบของสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น วัสดุก่อสร้างในท้องถิ่น
วิธีการก่อสร้างแบบโบราณ การอนุรักษ์อาคารเก่า วิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ เป็นต้น

4) สมาคมนักเปิดโอกาสให้สถาบันการศึกษาเปิดสอนในรายวิชาที่
เฉพาะทางเพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากรายวิชาที่ถูกกำหนด เป็นโอกาสที่คณะสามารถพัฒนา
หลักสูตรเพื่อเพิ่มทักษะของนักศึกษาให้ลักษณะเฉพาะตัวและมีจุดเด่นที่แตกต่างจาก
สถาบันการศึกษาอื่นๆ

5) คณะสถาปัตยกรรม ควรรักษาเอกลักษณ์ของตนในเรื่องความโดดเด่นทาง
ทักษะเชิงช่างเทคนิคของนักศึกษาที่มีมาอย่างยาวนานไว้ ควรมีเพิ่มเติมการฝึกทักษะ
ทางงานช่างเข้าไปในหลักสูตรที่มีอยู่ หรือมีการทบทวนหลักสูตรช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม ใน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (แต่ในรูปแบบการจัดการศึกษา ควรมีการศึกษารายละเอียดความ
เป็นไปได้อีกครั้ง) เพราะการที่นักศึกษามีทักษะในเชิงช่างเทคนิค จะสามารถทำให้นักศึกษามี
ความเข้าใจและมีทักษะในการปฏิบัติงานอนุรักษ์สถาปัตยกรรมได้ดีกว่านักศึกษาที่ไม่มีทักษะ
ทางด้านนี้

7.2.2.2 ด้านบุคลากรทางการศึกษา

1) อาจารย์ที่มีความสนใจในการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรม จำเป็นที่
จะต้องพัฒนาศักยภาพของตนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการอนุรักษ์งาน
สถาปัตยกรรมอย่างถูกต้อง ซึ่งจะไม่เป็นเพียงผู้ที่มีความสนใจเท่านั้น แต่ควรศึกษาค้นคว้า
ความรู้เพิ่มเติม ฝึกงาน หรือทำการวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ นอกจากจะช่วยยกระดับคุณภาพ

ของนักศึกษาแล้ว ยังสามารถยกระดับของอาจารย์ผู้ทำการศึกษาวิจัยได้อีกด้วย ทั้งในส่วนของ ความรู้ความเข้าใจ และตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับคณะว่ามี บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นการสร้างความเชื่อถือให้กับประชาชนและหน่วยงาน ต่างๆ ในการขอรับการสนับสนุนทางวิชาการ

2) อาจารย์ผู้สอนควรรักในวิชาชีพ ทำหน้าที่และทุ่มเทในการถ่ายทอด ความรู้ทางวิชาการ และทัศนคติที่ดีในการทำงานให้กับนักศึกษาอย่างเต็มความสามารถ มี บุคลิกภาพ และจริยธรรมที่สามารถเป็นแบบอย่างและเป็นแรงบันดาลใจให้กับนักศึกษาได้

7.2.2.3 ด้านนักศึกษา

นักศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความ เอาใจใส่ต่อการศึกษา มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกคณะ รวมถึงกิจกรรมที่ ร่วมกับสังคม มีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี มีจริยธรรม วุฒิภาวะและทัศนคติที่ดี ตลอดจนมีความ พร้อมในการแข่งขัน

7.2.2.4 ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม

1) ควรจัดการเรียนการสอนให้มีบรรยากาศของการแข่งขันทางทักษะ และวิชาการ เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานที่ดีให้กับนักศึกษา

2) การส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา โดย สนับสนุนให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ หรือรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ อยู่ตลอดเวลา เช่น การให้ นักศึกษาหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมมาอภิปรายในชั้นเรียน หรือนำ ข่าวสารต่างๆ เล่าให้เพื่อนฟังสั้นๆ ทุกครั้งก่อนเข้าสู่บทเรียนหลักในแต่ละครั้งที่มีการเรียนการ สอน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีความตื่นตัวในการอนุรักษ์อยู่ตลอดเวลา และปลูกฝังให้ นักศึกษารู้จักการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดชีวิต

3) การส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างความสามัคคี ในระหว่างนักศึกษา เพื่อเป็นขุมพลังงานในการทำกิจกรรมต่างๆ

4) รูปแบบการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความใกล้ชิดและ ได้เรียนรู้จากท้องถิ่นมากขึ้น โดยการปรับเปลี่ยน เพิ่มเสริม จากการเรียนรู้ในห้องเรียนไปสู่การ เรียนการสอนในพื้นที่มากขึ้น เช่น การไปศึกษาจากสถานที่จริง การเข้าไปเรียนรู้จากองค์กรที่ เกี่ยวข้อง การใช้วิทยากรที่มีความคุ้นเคยกับสภาพในท้องถิ่น หรือสถาปนิกที่ทำงานอนุรักษ์ใน ท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักศึกษา รวมไปถึงการนำสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น หรือปัญหาที่ องค์กรเหล่านั้นมีความต้องการแก้ไข มาเป็นโจทย์หรือหัวข้อในการทำรายงาน หรือโครงการ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ และนำผลงานเหล่านั้นของนักศึกษาเสนอไปยังท้องถิ่นหรือองค์กร ดังกล่าวได้ร่วมพิจารณาและวิจารณ์

7.2.2.5 ด้านสื่อการศึกษา

1) ควรมีการพัฒนาสื่อการสอนที่สามารถทำให้นักศึกษาเข้าใจในบทเรียนได้ดี โดยที่ไม่จำเป็นต้องต้องเป็นสื่อที่ทันสมัย หรือมีเทคโนโลยีสูง แต่ในขณะเดียวกัน สื่อควรที่จะมีความน่าสนใจ และเข้ากับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาในปัจจุบัน

2) การให้นักศึกษาได้เข้าไปเรียนรู้ในพื้นที่จริงนั้น เป็นสื่อการสอนที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง นอกจากนั้นแล้วยังเป็นการกระชับความสัมพันธ์กับท้องถิ่น บุคลากรในองค์กรต่างๆ ได้อีกด้วย

7.2.2.6 ด้านแหล่งข้อมูล

1) ควรส่งเสริมให้ห้องสมุดมีหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อ การศึกษาด้านการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรมอย่างเพียงพอ และควรส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าไป ศึกษาค้นหาข้อมูลในห้องสมุดทั้งในและนอกสถาบัน

2) ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ ต่างๆ เช่น พิพิธภัณฑ์ สถานที่ทางประวัติศาสตร์ ต่างๆ

3) ส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต หรือรู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบขององค์กรต่างๆ ที่นักศึกษาสามารถเข้าไป ศึกษาหาข้อมูลได้

7.2.3 ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างบทบาทด้านการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้

1. มุ่งเน้นให้อาจารย์มีการทำวิจัยมากขึ้น โดยการทำให้วิจัยควรตอบสนองความต้องการขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

2. มีการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่กระจัดกระจาย ให้เป็นระบบ และคืนองค์ความรู้เหล่านั้นกลับสู่ท้องถิ่น เพื่อเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาที่มีคุณค่า

3. สรรหาแหล่งเงินทุนในการทำวิจัยจากที่ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก เช่น จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในพื้นที่ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

4. เผยแพร่งานวิจัยที่มีอยู่ และให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยีกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

5. มีการร่วมมือกันกับองค์กรต่างๆ ทำงานวิจัยร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

6. เสนอตัวในการเข้าไปศึกษาวิจัยในโครงการพัฒนาต่างๆ ของท้องถิ่น

7.2.4 ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างบทบาทด้านการบริการทางวิชาการ

1. จัดหลักสูตรอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และ สนับสนุนการอบรมความรู้ให้กับนักเรียนและประชาชนทั่วไป

2. ร่วมกับองค์กรในท้องถิ่นเปิดเวทีทางวิชาการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการ ผู้ปฏิบัติงานและประชาชน รวมทั้งให้ได้ข้อเสนอแนะจากเวทีเหล่านี้ มาประกอบการปรับแผนการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ

3. ร่วมเป็นคณะกรรมการในโครงการอนุรักษ์ต่างๆ

4. เป็นตัวกลางช่วยประสานงานด้านอนุรักษ์ให้กับท้องถิ่น

5. บุคลากรในคณะ ทั้งอาจารย์ และนักศึกษาที่จบการศึกษาแล้ว ร่วมเป็นสถาปนิกอาสาให้กับท้องถิ่น โดยมีนักศึกษาในปัจจุบันเป็นผู้ช่วย

7.2.5 ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างบทบาทของนักศึกษา

1. สนับสนุนให้นักศึกษาเข้าไปรับทราบข้อมูลจากท้องถิ่นและมีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น เช่น ให้นักศึกษาเข้าไปสำรวจและเก็บข้อมูลแหล่งศิลปกรรม และสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าของท้องถิ่น เพื่อทำเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานต่อไป

2. สนับสนุนให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมหรือไปฝึกงานกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจและทักษะในการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรม

3. สนับสนุนให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อให้นักศึกษารู้จักการแสดงออก และการเสียสละ

4. ส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกและจัดนิทรรศการในการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

5. เสนอให้มีการจัดตั้งชมรมที่นักศึกษาสามารถเข้ามาร่วมทำกิจกรรมด้านการอนุรักษ์งานสถาปัตยกรรมได้ง่ายขึ้น เนื่องจากชมรมมีข้อจำกัดต่างๆ น้อยกว่าคณะในแง่ของการบริหารจัดการ การกำหนดนโยบายหรือการจัดทำโครงการต่างๆ ซึ่งชมรมมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานได้มากกว่าการดำเนินงานของคณะ สำหรับการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในการทำงานนั้น ชมรมสามารถเชิญอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นที่ปรึกษาชมรมได้

7.2.6 ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างบทบาทด้านการประชาสัมพันธ์และประสานข้อมูลของคณะสถาปัตยกรรม

1. ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคณะสถาปัตยกรรมออกสู่สังคม ผ่านสื่อต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น และสื่อที่มีอยู่ รวมถึงสื่อที่ควรจะทำขึ้น เช่น เว็บไซต์ของคณะ การจัดทำวารสารตามความเหมาะสม รายงานประจำปี เป็นต้น

2. การแนะนำองค์กรและนำเสนอข้อมูลศักยภาพความพร้อมต่างๆ ให้กับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

3. การพบปะแลกเปลี่ยนทัศนะกันทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4. ส่งเสริมให้มีการจัดแสดงผลงานของนักศึกษาในที่สาธารณะ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ท้องถิ่นได้ทราบถึงการมีอยู่ของคุณ และแสดงความสามารถและศักยภาพของนักศึกษา

5. จัดทำศูนย์ประสานงานการอนุรักษ์ เพื่อเป็นจุดบริการทางวิชาการของท้องถิ่น และเป็นจุดรับเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ จากองค์กรที่เกี่ยวข้องและประชาชนที่มีความต้องการได้รับการช่วยเหลือทางวิชาการและความช่วยเหลือด้านอื่นๆ

7.2.7 ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. องค์กรต่างๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของตน ผลงานและองค์ความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ รวมถึงโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ เพื่อเป็นช่องทางให้องค์กรอื่นๆ ได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสาร ในการที่จะเข้าไปขอความช่วยเหลือ หรือให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ

2. จัดทำศูนย์ประสานงานการอนุรักษ์ เพื่อเป็นเครือข่ายในการอนุรักษ์ และเป็นศูนย์ในการประสานความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ โดยมีการแต่งตั้งบุคลากรของแต่ละองค์กรมาร่วมเป็นคณะกรรมการ เมื่อมีโครงการต่างๆ เรื่องร้องเรียน หรือขอความช่วยเหลือจากส่วนต่างๆ ของสังคมเกิดขึ้น ก็ประสานให้องค์กรที่มีพร้อมในเรื่องนั้น หรือช่วงเวลานั้น ได้เข้าไปดำเนินการ หรือเข้าไปดำเนินการร่วมกัน

3. องค์กรต่างๆ รวมถึงคณะสถาปัตยกรรม ควรมีการทำงานร่วมกัน เพื่อศักยภาพในการทำงาน เช่น กรณีที่เจ้าของอาคารมีความต้องการได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ ทางด้านความรู้ทางวิชาการ และการสนับสนุนงบประมาณในการอนุรักษ์อาคาร ทั้งนี้ ในการเข้าไปบริการสังคม คณะสถาปัตยกรรมควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ อย่างบูรณาการ เช่น การขอให้องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นพิจารณางบประมาณในการดำเนินงานอนุรักษ์ เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ ซึ่งผลงานหลังจากการอนุรักษ์ก็จะเป็นที่เชิดหน้าชูตาให้กับท้องถิ่น การเข้าไปศึกษาวิจัยถึงรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ศิลปะและความเป็นมาเป็นหน้าที่ของคณะสถาปัตยกรรม และหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น สำหรับการดำเนินงานทำแบบบูรณะและดำเนินการเป็นหน้าที่ของสำนักศิลปากร สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลในส่วนของสภาพแวดล้อมทั่วไป โดยในระหว่างที่มีการดำเนินการบูรณะอาจารย์และนักศึกษาในคณะสามารถเข้าไปสังเกตการณ์หรือฝึกงานได้อย่างใกล้ชิดเพื่อเพิ่มพูนทักษะ ซึ่งการร่วมมือกันดังกล่าวจำเป็นจะต้องทำให้ทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์

4. การทำงานร่วมกัน เป็นการส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ เกิดความคุ้นเคยจนทำให้เกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของกันและกัน และไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ลดเวลาในการทำงาน มีองค์ความรู้และความเข้าใจตรงกัน ซึ่งสภาพดังกล่าวจะทำให้ประสิทธิภาพของการดำเนินการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ในจังหวัดนครราชสีมา เกิดประสิทธิภาพ และมีความยั่งยืน

7.2.8 ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างบทบาทของภาคประชาชน

ควรมีการส่งเสริมให้เกิดพลังของภาคประชาชนในรูปแบบต่างๆ เนื่องจากยังมีประชาชนที่มีความสนใจในเรื่องการอนุรักษ์ ที่ไม่ได้อยู่ในองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย เช่น การจัดตั้งสมาคม ชมรม หรือกลุ่มอนุรักษ์ขึ้นในท้องถิ่น เพื่อเป็นศูนย์รวมผู้ที่มีอุดมการณ์ร่วมกัน

7.2.9 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

การศึกษาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม กรณีศึกษาบทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา เป็นการศึกษาที่มุ่งให้เกิดการยกระดับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรมขึ้นในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นเอาไว้ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาบทบาทของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา เป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งที่มาสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรมในท้องถิ่น ยังมีประเด็นอื่นๆ ที่ควรนำมาพิจารณาควบคู่กันไป ซึ่งประเด็นที่ควรมีการนำมาศึกษาอย่างละเอียดในโอกาสต่อไป มีดังนี้

1. การศึกษาเกี่ยวกับการหาวิธีในการประสานความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานด้านการอนุรักษ์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

2. การศึกษาเพื่อหาวิธีในการสร้างพลังภาคประชาชนให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาพบว่าหน่วยงานภาครัฐมีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและบุคลากร หากสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาชน ให้สามารถมีบทบาทและทำงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมได้ ภายใต้รูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ชมรม สมาคม กลุ่ม หรืออื่นๆ ก็จะเป็นการลดภาระการทำงานของเจ้าหน้าที่ และเป็นการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง

3. การศึกษาเพื่อสร้างหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งศิลปกรรม และสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าในท้องถิ่น ให้กับสถานศึกษาในทุกๆ ระดับชั้นในจังหวัด เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ และการรู้จักคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้กับเยาวชน เพื่อเป็นอีกวิธีหนึ่งในการสร้างความยั่งยืนให้กับการอนุรักษ์

4. การศึกษาเพื่อคัดสรรงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า และสมควรได้รับการอนุรักษ์ และการใช้งานสถาปัตยกรรมที่ได้รับคัดเลือกนั้นเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

5. การศึกษา องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม

7.2.10 บทส่งท้าย

การศึกษา “การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม : กรณีศึกษา คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา” เป็นความตั้งใจของผู้ศึกษาที่ต้องการนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างบทบาทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม ภายในจังหวัดนครราชสีมา ของคณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา ซึ่งผู้ศึกษาได้เคยจบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงจากที่นี่ และจังหวัดนครราชสีมาก็เป็นจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของผู้ศึกษา จึงมีความมุ่งหวังที่จะเห็นงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าในจังหวัดได้รับการอนุรักษ์โดยผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรง โดยคณะสถาปัตยกรรมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ต้องมีบทบาทในด้านนี้

ผู้ศึกษามีความเชื่อมั่นว่าหากคณะสถาปัตยกรรมสามารถพัฒนาบทบาทของตน จนสามารถแสดงบทบาทในด้านนี้ได้อย่างชัดเจนและเต็มที่แล้ว จะเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่สามารถช่วยให้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น แต่ผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการประสานร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม การทำงานในด้านดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องเข้ามาทำงานร่วมกัน เนื่องจากแต่ละหน่วยงานต่างก็มีความรู้ความชำนาญที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรมนั้นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ในหลายสาขามาประกอบกัน ซึ่งการสร้างความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ นั้นจึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมในลำดับแรก เพราะหากขาดความร่วมมือกันแล้ว ต่อให้แต่ละหน่วยงานมีความรู้ความสามารถมากแค่ไหน ก็คงจะทำงานให้สำเร็จลุล่วงและมีประสิทธิภาพได้โดยยาก ดังนั้นการทำงานด้านการอนุรักษ์ก็ต้องบูรณาการศาสตร์ในด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน และทุกภาคส่วนต้องประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจังและจริงใจ เพื่อให้การทำงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทสถาปัตยกรรม หรือการทำงานในทุกๆ ด้าน ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืน